

Veiligheid

en Leefbaarheid

Handhaven

openbare ruimte

JAARPLAN 2023-2024

MEI 2023

Gemeente Maastricht

Inleiding

Een leefbaar Maastricht creëren we samen. Ook team handhaven openbare ruimte draagt hieraan bij. Het team doet dit door zichtbaar en aanspreekbaar aanwezig te zijn, door het gesprek te voeren met inwoners, bezoekers, ondernemers en partners, te signaleren wat er leeft in de openbare ruimte én door hierop te anticiperen. Handhaven zet zich in voor de naleving van de regels in de openbare ruimte door te informeren, aan te spreken en repressief op te treden indien nodig. Het team draagt bij aan een integrale aanpak van overlastsituaties door nauw in verbinding te staan met maatschappelijke- en veiligheidspartners en de beleidsmakers van de gemeentelijke organisatie. Handhaven wordt ingezet als één van de instrumenten om beleid te realiseren. Bovendien ondersteunt team handhaven binnen zijn eigen bevoegdheden de politie bij het leefbaar houden van onze stad.

Handhaven heeft verschillende gezichten, rollen en taken. Het team vervult een veelomvattende taak binnen een samenleving in ontwikkeling. We merken dat het gebruik van de openbare ruimte verandert en intensiveert, de manier van samenleven verandert, onderlinge verdraagzaamheid en saamhorigheid neemt af, partners als politie herprioriteren en de verwachtingen van inwoners en bedrijven ten aanzien van de overheid, en daarmee ook van handhaven, verschuiven.

Afgelopen jaar heeft laten zien dat de behoefte aan toezicht en handhaven in de stad toeneemt. De nieuwe afvalregels, het opengaan van de samenleving na twee Corona-jaren, het geïntensiveerde gebruik van de openbare ruimte (waaronder parken), het groot aantal evenementen en activiteiten in de openbare ruimte en de toename van het aantal fietsen in de stad droegen hieraan bij. Uit ervaring weten we dat toezicht houden, aanwezig zijn, controles uitvoeren en handhavend optreden onmiskenbaar bijdraagt aan het beperken van overlast en het in goede banen leiden van de vele activiteiten en belangen die samenkomen in de openbare ruimte. Ook weten we dat in de meeste gevallen meer nodig is dan alleen de inzet van handhaven om te komen tot structurele oplossingen. Handhaven is een sluitstuk. Goed beleid, voorzieningen, bekende en geaccepteerde regels en bewustwording zijn even belangrijk. Het vinden van goede acceptabele oplossingen vraagt vereende kracht en integrale aanpak. Dit vergt tijd. Het geduld hiervoor is er niet altijd. Dan wordt vaak verwacht dat handhaven voor de oplossing zorgt. Uiteraard levert handhaven een belangrijke bijdrage. Het is echter niet realistisch te verwachten dat handhaven alle overlastproblemen kan oplossen. In de eerste plaats, omdat er zoals aangegeven meer voor nodig is dan handhaven alleen. In de tweede plaats, is de aanname dat handhavend optreden per definitie leidt tot gedragsverandering onjuist. Met het opleggen van bijvoorbeeld een boete proberen we het naleefgedrag van een overtreder naar de toekomst toe te veranderen, maar dit kunnen we niet garanderen. Op de derde plaats, omdat de beschikbare capaciteit beperkt is. De gemeenteraad heeft voor komende jaren in de begroting extra middelen toegekend voor handhaafcapaciteit. Dit biedt mogelijkheden. Tegelijkertijd ervaren we dat de krapte op de arbeidsmarkt ertoe leidt dat het heel lastig is vacante posities in te vullen.

Bovenstaande maakt dat het aanbrengen van focus en het durven prioriteren belangrijk is om zo effectief mogelijk te zijn. Dit doen we door middel van dit jaarplan. Waarbij het belangrijk is ons te realiseren dat het kunnen anticiperen op actuele gebeurtenissen van groot belang is. Dit plan is een richtlijn die we zo goed mogelijk gaan volgen. Het is geen blauwdruk. Is bijsturing noodzakelijk, omdat de stad, de actualiteit of onze partners hierom vragen dan doen we dit binnen onze mogelijkheden. Uiteraard in afstemming met alle betrokken partijen.

In voorliggend jaarplan beschrijven we in lijn met het jaarplan 2022-2023 waar komend jaar de inhoudelijke focus van het team naar uit gaat. Het jaarplan loopt van mei 2023 tot mei 2024. Deze tijdsperiode is bewust en in afstemming met het Domein AZ van de gemeenteraad gekozen. Hiermee sluit vaststelling en bespreking van het jaarplan beter aan bij de P&C-cyclus van het gemeentebestuur. In het plan geven we naast een korte toelichting op het basis takenpakket, extra aandacht aan de speerpunten. Per speerpunt formuleren we kort en bondig zo concreet mogelijk wat we komend jaar op dat themagebied gaan doen, wat bewoners er van merken en welke informatie we bijhouden om de voortgang te monitoren. Ook de ambities voor komend jaar op het vlak van de verdere doorontwikkeling en professionalisering van het team komen aan bod. Deze ontwikkeling vormt een noodzakelijke randvoorwaarde voor het goed kunnen uitvoeren van onze toezicht- en handhaaftaken. Het plan sluit af met een capaciteitsplanning waarin de beschikbare handhaafcapaciteit gekoppeld wordt aan de basistaken en geformuleerde speerpunten.

Basistaken handhaven openbare ruimte

Team handhaven openbare ruimte kent een breed pakket aan basistaken. Hieronder worden deze kort toegelicht.

✓ *Het aanwezig en aanspreekbaar zijn in de wijk.*

Weten wat er leeft in de stad is een belangrijke voorwaarde om de leefbaarheid te bewaken en bevorderen. Aanwezig zijn en in gesprek zijn met de inwoners, verenigingen, scholen, ondernemers en maatschappelijke partners in de stad is daarom een heel belangrijke basistaak van handhaven. Iedere wijk heeft een eigen contactpersoon binnen team handhaven: een bijzonder opsporingsambtenaar (Boa) die de functie van wijkgebonden medewerker (Wgm'er) vervult. Hij/ zij is de schakel tussen de wijk en de handhaaforganisatie en zet zich in om overlastproblemen in de wijk adequaat op te lossen of onder de aandacht te brengen bij partners die in staat en bevoegd zijn de overlast aan te pakken. Sinds dit jaar zijn naast een Wgm'er ook een (andere) Boa verbonden aan een wijk. Voordeel is dat wijk specifieke zaken breder bekend, gedeeld en gecoördineerd kunnen worden binnen het team. Hiermee borgen we continuïteit en wordt het wederzijds gevoel van betrokkenheid bij de wijk aantoonbaar vergroot. De verdere professionalisering van het wijkwerk blijft ook komend jaar één van de speerpunten. We zetten de ingeslagen weg voort en blijven nauw aangesloten bij de gemeente brede Leefbare Wijken Aanpak.

✓ *Het stimuleren van naleefgedrag van de regels in de openbare ruimte (zowel lokale als landelijke regels).*

Toezichthouden en handhaven is een kerntaak van team handhaven openbare ruimte. Binnen de bevoegdheden die Boa's en toezichthouders hebben, stimuleert het team de naleving van de regels die gelden. Het betreft regels over het gebruik van de openbare ruimte en zijn heel uiteenlopend: het gaat over naleving van lokale verordeningen en uitvoeringsregels op het gebied van onder andere afval, mobiliteit, veiligheid en gebruik van de openbare ruimte, maar ook over het toezicht op en handhaving van landelijke regelgeving. Denk aan delen van de Alcoholwet en de Wegenverkeerswet. Onze ambitie is komend jaar, meer dan voorheen, te investeren in het pro-actief controleren van vergunningsvoorschriften. Nadere toelichting volgt onder het hoofdstuk speerpunten. De inzet op het controleren en handhaven van de parkeerregels in de stad wordt in 2023-2024 onverkort voortgezet. De verwachting was dat de scanauto een deel van deze werkzaamheden komend jaar zou gaan overnemen. Door vertraging in dit proces, blijven handhavers de controle op geparkeerde voertuigen uitvoeren zonder dit hulpmiddel.

✓ *Het behandelen van meldingen van inwoners.*

Een belangrijke taak van team handhaven openbare ruimte is het behandelen van overlastmeldingen. Deze meldingen zijn van grote waarde, omdat ze inzicht geven in wat er in de stad leeft, waar en wanneer overlast plaatsvindt, waar bewoners zich aan storen en wanneer ze inzet van handhaven verwachten. Het oppakken van meldingen neemt een substantieel deel van de capaciteit van handhaven in beslag. Het aantal meldingen blijft hoog waardoor prioriteren nodig is. Het is onmogelijk direct te reageren op alle meldingen. Daarom werken we toe naar informatie gestuurde aanpak die maatwerk mogelijk maakt: directe opvolging van acute en urgente meldingen en een meer programmatische aanpak van andere overlastproblematieken. Met de intensievere wijkaanpak zetten we hierin de eerste stappen. Wgm'ers starten steeds vaker projecten in wijken om terugkerende overlastsituaties structureel aan te pakken. Daarnaast is het van groot belang dat we melders goed en tijdig informeren over wat zij na hun melding van team handhaven kunnen verwachten. Belangrijk streven voor de looptijd van dit jaarplan is de communicatie naar aanleiding van meldingen aanzienlijk te verbeteren.

✓ *Het in goede banen leiden van bezoekersstromen bij evenementen, demonstraties en tijdens topdrukte dagen.*

Grote evenementen zoals de concerten van André Rieu, Carnaval, Magisch Maastricht vragen van team handhaven inzet als coördinator van de verkeersstromen, toezichthouder en handhaver. Dit alles om ervoor te zorgen dat de leefbaarheid rondom de evenementen niet in het geding komt. Denk hierbij aan het voorkomen van onacceptabele geluidsoverlast, zwerfvuil, verkeers- en parkeeroverlast etc. Vergelijkbare inzet vragen de topdrukte dagen waarop Maastricht wordt bezocht door veel bezoekers. De behoefte van handhaafinzet rondom deze activiteiten groeit. Dit komt mede door de toenemende overlastervaringen van omwonenden. Komend jaar gaan we inzetten op het beter verankeren van de taken op dit thema in onze reguliere aanpak. Denk aan het controleren van vergunningsvoorschriften of het meten van geluid. Waar er mogelijkheden zijn taken te beleggen bij partners doen we dit. Denk aan de inzet van verkeersregelaars. Nadere toelichting wordt beschreven onder het hoofdstuk speerpunten.

De laatste jaren zien we daarnaast dat het aantal demonstraties toeneemt. Ook hier heeft handhaven een rol als partner van de politie. Handhaven regelt de verkeers- en bezoekersstromen rondom demonstraties en ziet toe op naleving van de voorwaarden gekoppeld aan de kennisgeving voor de demonstratie. Dit vraagt uiteraard ook capaciteit van het team.

✓ *Samenwerken met de politie*

Veiligheid en leefbaarheid gaan hand in hand. In dit licht is er een nauwe samenwerking met politie en OM. De burgemeester stemt in de lokale driehoek de onderlinge prioriteiten en taken af. Zo wordt elkaars kennis, kunde en capaciteit optimaal benut voor het realiseren van de gezamenlijke gestelde doelen. Ook landelijk wordt met de herijking van de visie op Boa's onder

andere beoogd de samenwerking binnen het veiligheidsveld te optimaliseren. Het Ministerie van Veiligheid en Justitie samen met de VNG en partners in het veld voeren de herijking uit. Deze ontwikkeling volgen we en waar mogelijk anticiperen we hierop. Zo zijn we betrokken bij de Hackathon Challenge Brightlands iLab 2023. Vraag die voorligt aan de deelnemers is 'Hoe werken Boa en Politie in de toekomst (0-3 jaar) op een smart (slimme) manier samen?'. Samen met gemeenten uit de provincie en politie wordt vervolgens besproken of en hoe de opbrengst vertaald wordt naar de praktijk. Een trainee gaat aan de slag met de opdracht een provinciebreed plan van aanpak te schrijven om de samenwerking tussen de nationale Politie en de gemeentelijke Boa's te optimaliseren

- ✓ *Het binnen de bevoegdheden begeleiden/ bijdrage aan de aanpak van calamiteiten.*
Team handhaven openbare ruimte levert binnen de mogelijkheden een bijdrage aan de aanpak van calamiteiten. Dit zijn onvoorziene omstandigheden zoals verkeersongelukken of hoogwater. Deze inzet is niet van tevoren te plannen. Is er sprake van een calamiteit dan streven we naar het voortzetten van onze dienstverlening met dien verstande dat de reactietermijn op meldingen langer duurt en de frequentie van geplande controles omlaag gaat. Acute en/ of onveilige situaties krijgen ook in geval calamiteit voorrang.

Wat merken inwoners van onze inzet?

Met de uitvoering van ons basispakket streven we ernaar dat inwoners team handhaven openbare ruimte beschouwen als een aanspreekbare, betrouwbare en effectieve partner die samen met hen en andere partners in de wijk de leefbaarheid bevorderen.

Monitoring

1. We meten de tevredenheid over (de inzet van) team handhaven met behulp van de Landelijke Veiligheidsmonitor. Deze peiling vindt in de tweede helft 2023 plaats. Ook gaan we aansluiten bij de gemeentelijke buurtmonitor om meer zicht te krijgen op de tevredenheid over handhaven;
2. We maken per wijk het aantal overlastmeldingen inzichtelijk waarvoor team handhaven openbare ruimte verantwoordelijk is;
3. We stellen een overzicht op van het aantal opgelegde strafrechtelijke bekeuringen, naheffingsaanslagen, in rekening gebrachte opruimkosten en het aantal keren dat bestuursrecht is toegepast (van vooraankondiging tot opleggen last).

Speerpunten mei 2023- mei 2024

Het reguliere takenpakket is de basis van het werk van team handhaven openbare ruimte. Ieder jaar stellen we speerpunten vast. Dit zijn onderwerpen die dat jaar extra of meer aandacht zullen krijgen. De aanleiding kan liggen in vernieuwd beleid en of regelgeving, toenemende overlastervaringen op thema's of gebieden of nieuwe werkwijzen/ samenwerkingsverbanden. Komend jaar richten we ons op de volgende 5 speerpunten:

- Vergroten zichtbaarheid en samenwerking in de wijken
- Aanpak fietsparkeeroverlast;
- Verminderen afvaloverlast;
- Bijdragen aan de uitvoering van het meerjarenprogramma (mjp) Veiligheid;
- Intensiveren controles op publieksactiviteiten in de openbare ruimte

Hieronder wordt weergegeven hoe we hier komende periode invulling aan gaan geven.

1. Vergroten zichtbaarheid en samenwerking in de wijken

Om een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid en veiligheid van de stad geldt dat het belangrijk is dat team handhaven openbare ruimte goed vertegenwoordigd is in de wijk: dat inwoners ons zien, weten te vinden en vertrouwen. Maar ook dat we onderdeel zijn van een netwerk van partners uit zowel het maatschappelijk veld als het veiligheidsveld. De Leefbare Wijken Aanpak biedt dit. Verschillende gemeentelijke disciplines, waaronder handhaven, zijn erin vertegenwoordigd net als maatschappelijke partners zoals woningcorporaties en welzijnsorganisaties. Ook politie maakt onderdeel uit van deze netwerkaanpak. Het streven van team handhaven in de Leefbare Wijken Aanpak is steeds meer 'aan de voorkant' van eventuele overlastsituatie te komen. Door eerder te signaleren krijgen we de kans overlast in een eerder stadium aan te pakken of zelfs te voorkomen. Het voordeel van de Leefbare Wijken Aanpak is dat ieder vanuit zijn eigen rol een professionele bijdrage levert aan de leefbaarheid van een wijk. Nauw contact en in samenwerking met inwoners is het uitgangspunt. Deze aanpak is in 2022 daadwerkelijk gestart. Team handhaven openbare ruimte is en blijft aangehaakt. De eerste gebiedsanalyses en -plannen worden opgesteld. Deze vormen voor de Wgm'er mede de basis voor de prioritering in zijn/ haar eigen gebied.

Naast aangehaakt zijn en blijven bij de Leefbare Wijken Aanpak, is voor komend jaar een doel goede samenwerkingsafspraken te maken met de stadsdeelregisseurs. Uit de wijkbezoeken van het college van Burgemeester en Wethouders is duidelijk naar voren gekomen dat er in de stad een toenemende behoefte is aan zichtbare handhaving. Weten wat er speelt, aanspreekbaar zijn en een goed netwerk zijn randvoorwaarden om aan deze behoefte te kunnen voldoen. Korte lijnen en goede samenwerking in een buurt leiden tot sneller, integraal en effectief acteren. Een goed voorbeeld hiervan is de aanpak van overlast in het Charles Eyck-park. Hier is door het aanpassen van regels, plaatsing van borden en extra toezicht de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van het park met

name voor direct omwonenden vergroot. De gehanteerde integrale manier van benadering zoals hier gaan we meer en vaker toepassen. Daarnaast stellen we ons de volgende concrete doelen:

1. *Vergroten van de bekendheid van het gebiedsteam van Team handhaven openbare ruimte*
Komend jaar gaan we een grotere bekendheid geven aan de gebiedsteams van team handhaven openbare ruimte, bestaande uit een Wgm'er en Boa. Naast naamsbekendheid is minstens zo belangrijk dat inwoners en ondernemers weten waarvoor ze bij team handhaven terecht kunnen, hoe het team te bereiken is en ook wat men van het team kan verwachten. Dit gaan we onder andere doen door vaker in de buurt aanwezig te zijn, het instellen van spreekuren (mogelijk met partners), door de inzet van social media, externe communicatie te intensiveren (delen van foto's van gedane acties of preventie tips in buurtbladen en op gemeentelijke website), het verstevigen van ons netwerk en de relaties in de buurten. Iedere buurt is uniek. De wijze waarop we invulling geven aan dit doel kan daarom per buurt verschillen.
2. *Invoeren informatiegestuurde projectaanpak van terugkerende overlastsituaties*
het is belangrijk dat de Wgm'er zijn/ haar wijk kent en weet wat er speelt. De Wgm'er vormt dit beeld op basis van gesprekken, eigen waarnemingen en informatie uit het meldingssysteem. De Wgm'er analyseert die informatie en op basis hiervan worden prioriteiten gesteld. Waar nu nog de meldingen de planning bepalen, maken we een start met het meer plan- en projectmatig werken in een buurt. Hiermee streven we naar structurele oplossingen voor terugkerende overlastsituaties. Belangrijk hierbij is te vermelden dat in de meeste gevallen inzet en betrokkenheid van partners uit het veld, de wijk én bewoners nodig is om te komen tot duurzame oplossingen. Samen met de stadsdeelregisseur en het Leefbare Wijk-gebiedsteam neemt de Wgm'er het voortouw in het projectmatig aanpakken van de meest ervaren overlast in zijn/ haar wijk.

Wat merken inwoners van onze inzet?

Inwoners kennen de wijkgebonden medewerker van hun wijk. Ze zien handhavers in hun wijk, weten dat ze bij hen terecht kunnen met overlastproblematiek en wat ze kunnen verwachten van team handhaven openbare ruimte. Ook ervaren ze dat de grootste ergernissen ten aanzien van de leefbaarheid van de wijk serieus worden aangepakt.

Monitoring

1. We stellen een communicatie-overzicht op.
2. We stellen per wijk een overzicht op van onze vaste netwerkafspraken, zoals deelname aan het gebiedsteam en het houden van spreekuren;
3. Per wijk houden we een overzicht bij van gestarte projecten/acties.

2. Aanpak afvaloverlast

Overlast van afval wordt breed ervaren in onze stad. Het nieuw ingevoerde afvalbeleid in 2022 vroeg veel aandacht en inzet van team handhaven openbare ruimte. Naleving bleek en blijkt nog moeilijk en leidde tot veel overlast. Inzet van afvalcoaches, extra controles en het opleggen van

opruimkosten heeft de naleving vergroot en daarmee de overlast deels doen afnemen. De intensieve inzet op afval in de binnenstad heeft ertoe geleid dat in het kernwinkelgebied de situatie meer beheersbaar is/lijkt. Dit maakt het mogelijk weer meer aandacht te besteden aan andere gebieden en de milieuperrons. Afgelopen jaar was sprake van meer dan gemiddelde inzet van toezicht-en handhaafuren op verkeerd aangeboden afval in de binnenstad, met als gevolg dat aan deze thema's en locaties minder aandacht is besteed in de wijken.

Hierdoor is overlast door afval buiten de binnenstad gelijk gebleven en op sommige locaties zelfs gegroeid. Te vaak worden regels niet nageleefd én ervaren en melden bewoners overlast. Afvaloverlast vraagt daarom ook komende periode onze bijzondere aandacht.

Ervaringen uit de praktijk van team handhaven worden meegenomen in de herijking van het huidige afvalbeleid. De aanpak van afvaloverlast voert team handhaven samen uit met de beleidsafdeling milieu en Stadsbeheer. Ook bij afval geldt dat handhaven de sluitpost is in een ketenaanpak van regels stellen (afvalverordening), voorzieningen aanbieden (milieuperrons, ophaaldienst), informeren (communicatiecampagne) en preventief en repressief toezicht en handhaven.

De focus van team handhaven openbare ruimte binnen het werkveld afval gaat komend jaar uit naar:

1. *Extra toezicht in samenwerking met Stadsbeheer op milieuperrons*

Het streven is het aantal bijplaatsingen (afval dat niet in, maar naast de containers wordt geplaatst) te verminderen. Deze bijplaatsingen ontsieren het straatbeeld, veroorzaken zwerfafval en trekken bovendien nieuw afval aan. Schonere milieuperrons dragen bij aan een leefbare buurt. De focus ligt op de 20 meest vervuilde milieuperrons. Deze locaties worden op doordeweekse dagen iedere morgen gecontroleerd en opgeruimd in samenwerking met Stadsbeheer.

2. *De bereidheid tot het navolgen van de afvalregels vergroten en verminderen verkeerd aangeboden afval.*

Stads breed informeren we over de afvalregels en attenderen van bewoners op het belang van de naleving van deze regels. De preventieve inzet van handhavers is een aanvulling op de algemene informatievoorziening over de afvalregels die wordt verzorgd door stadsbeheer. Naast preventief treden we ook repressief op. Door de week controleren we dagelijks verkeerd aangeboden afval op sporen. Indien geconstateerd kan worden wie de overtreder is, worden opruimkosten in rekening gebracht. De focus ligt komend jaar op het gebied binnen de singels en op de door de Wgm'ers aangewezen hotspots in de buitenwijken. Deze aanpak vindt projectmatig plaats.

3. *Ontwikkelen van andere en/ of aanvullende manieren van toezicht en handhaven*

We merken met name bij de zogenaamde Ondergrondse Milieu perrons dat het steeds lastiger wordt te achterhalen van wie verkeerd aangeboden afval is. Hierdoor kan de overtreder niet worden aangesproken en kunnen geen opruimkosten in rekening worden gebracht. Dit terwijl wel al het achtergebleven afval op persoons-/adresgegevens dient te worden onderzocht. Komend jaar richten we ons op het verkennen en ontwikkelen van nieuwe aanvullende

manieren om onze toezicht en handhaaftaak in te vullen. Met als doel onze inzet effectiever te laten zijn. In geval van ontdekking op heterdaad zullen dan strafrechtelijke sancties volgen. Buiten heterdaad zal bij vaststelling van de 'dader' een civielrechtelijk traject worden gestart waarbij gemaakte opruimkosten worden verhaald op betrokkene. Denk aan het vergroten van de heterdaad-pakkans en het tegengaan van recidive door middel van het opleggen van een last onder dwangsom.

Wat merken inwoners van onze inzet?

Inwoners zien en ervaren dat in hun wijk aandacht is voor afvaloverlast en merken dat deze rondom de genoemde milieuperrons en hotspots vermindert.

Monitoring

1. We stellen per wijk een overzicht op van het aantal geregistreerde meldingen van afvaloverlast;
2. We houden het aantal uitgevoerde controles rondom milieuperrons en het aanbieden van restafval bij;
3. We brengen de in rekening gebrachte opruimkosten in beeld.

3. Aanpak fietsenparkeeroverlast

Onder de paraplu van het actieplan fietsparkeren werkt team handhaven openbare ruimte samen met partners (zoals UM, Maastricht Bereikbaar en Samen Onbeperkt) en aan de vermindering van fietsoverlast. Het aantal fietsen in de stad neemt toe en daarmee ook de ervaren overlast. Er is een grote behoefte aan extra stallingsruimte. Afgelopen jaren zijn er op veel verschillende locaties stallingen bijgebouwd. Ook in 2023 worden extra stallingen geplaatst. Via de campagne #posifiets worden fietsers gestimuleerd zich aan de fiets(parkeer)regels te houden. Afgelopen periode zijn bovendien de fietsparkeerregels aangescherpt door uitbreiding van de parkeerverbodzone. Hierdoor kan op meer locaties handhavend worden opgetreden tegen hinderlijk gestalde fietsen.

Team handhaven openbare ruimte voert het toezicht en de handhaving uit op de naleving van de fietsparkeerregels, zowel preventief als repressief. De inzet van team handhaven wordt komende jaren geïntensiveerd. Ook hier geldt dat handhaven de sluitpost van de aanpak is. We treden pas handhavend op als op locaties voldoende stallingsvoorzieningen zijn, de regelgeving toereikend is, de bebording op orde is en er voldoende communicatie heeft plaatsgevonden. Dit geldt ook voor het relatief nieuwe fenomeen bezorgscooters en bezorg e-bikes. Vooral in de binnenstad neemt het aantal bezorgscooters toe. Dit leidt op verschillende locaties tot overlast. Handhaven is pas aan de orde als er locaties zijn waar bezorgscooters kunnen parkeren. Op dit moment kent Maastricht nog geen 'parkeerbeleid' of regelgeving voor bezorgscooters. Dit maakt dat we op dit moment niet handhavend optreden tegen bezorgscooters tenzij sprake is van een gevaarlijke situatie.

De focus gedurende de looptijd van dit jaarplan ligt op de volgende onderdelen:

1. *Het uitvoeren van reguliere controles binnenstad en stationsomgeving*

De fietsparkeerregels die gelden in de binnenstad en de stationsomgeving zijn afgelopen jaren goed bekend gemaakt. Zowel via de communicatiecampagne #posifiets als door middel van bebording. Handhaven voert wekelijks controles uit op naleving van de geldende regels, met name als het gaat om foutparkeren en het achterlaten van verwaarloosde fietsen en fietswrakken. Fietsen worden verwijderd na afloop van de begunstigingstermijn. Deze wordt door middel van een label aan de fiets bekend gemaakt.

2. *Aanpak hotspots binnen de singels*

We hanteren een stapsgewijze aanpak, waarbij we nauw samenwerken met #posifiets en waar kan met omwonenden, pandeigenaren en werkgevers en ondernemers in de buurt. Na een periode van waarschuwen gaan we over tot handhaven. Ervaring leert dat bij de aanpak van hotspots de frequentie van controleren en handhaven in de eerste periode hoog moet zijn, daarna is het van belang periodiek toezicht te blijven houden en te handhaven. We richten ons op de meest overlast gevende hotspots binnen de singels. Op deze locaties voeren we een aantal maal per week controles uit.

3. *Intensiveren controlefrequentie in de buitenwijken*

Komend jaar voeren we gemiddeld eens per week een controle en ophaalronde uit in de buitenwijken. Meldingen van bewoners zijn leidend bij de aanpak van fietsoverlast in de buitenwijken.

Wat merken inwoners van onze inzet?

Inwoners merken dat handhaven zichtbaar toezicht houdt op en handhavend optreedt tegen fout gestalde fietsen. Het aantal wrakken in de stad neemt af en steeds meer hotspots zijn beheersbaar. Inwoners zien verbetering, maar zullen ook merken dat er nog steeds fietsoverlast is.

Monitoring

1. We geven inzicht in het aantal geregistreerde meldingen van fietsparkeeroverlast;
2. We houden het aantal uitgevoerde controles bij, opgesplitst in vier categorieën: de stationsomgeving, de binnenstad, hotspots en de buitenwijken;
3. We maken een overzicht van het aantal gelabelde weesfietsen en foutgeparkeerde fietsen, het aantal verwijderde fietsen en het aantal fietsen dat door de eigenaar wordt opgehaald bij het fietsdepot.

4. Bijdragen aan de uitvoering van het MJP Veiligheid

Team handhaven openbare ruimte is een belangrijke partner bij het uitvoeren van het meerjarenprogramma (MJP) Veiligheid. Dit is het vierde speerpunt van het team. Het team is naast onder andere politie, het Zorg- en Veiligheidshuis, GGD-vangnet en andere maatschappelijke en zorginstellingen, één van de partners die zich inzetten om de ambities uit het MJP Veiligheid te

realiseren. De rol van team handhaven openbare ruimte is voornamelijk preventief, signalerend en verbindend van aard. Handhaven is een belangrijke samenwerkingspartner.

Meer specifiek draagt team handhaven per gestelde ambitie in het MJP Veiligheid 2023-2026 het volgende bij:

Ondermijnende criminaliteit

Bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit heeft handhaven een belangrijke rol in het kennen, herkennen en signaleren. De Wgm'er is aanwezig, ziet en hoort zaken. Relevante informatie wordt doorgegeven aan team veiligheid en politie. Hiermee wordt de informatiepositie van de overheid versterkt. Ook nemen we actief deel aan acties en projecten. Een voorbeeld is het project Onderschat. Samen met partners gaan we de buurt in om inwoners bewust te maken van signalen die kunnen wijzen op ondermijning. We stimuleren hen hier alert op te zijn en signalen te melden. Ook voeren we integrale controles uit bij bijvoorbeeld bedrijventerreinen en zijn we onderdeel van het Ondermijningsinterventieteam (voormalig Flexteam).

Veiligheidsgerelateerde overlast/veiligheidsbeleving

Het team draagt bij aan het verminderen van veiligheidsgerelateerde overlast en het vergroten van de samenhangende veiligheidsbeleving door samen met politie in de wijk acties en surveillances uit te voeren. De rol van handhaven is zowel preventief als repressief. We zijn met regelmaat en zichtbaar aanwezig op hotspotlocaties (zoals Mosae Forum). Ook pakken we repressief overlast op deze locaties aan. Denk aan afval en verkeerd geparkeerde auto's.

Veelvoorkomende criminaliteit/High Impact Crimes (HIC)

Bij de aanpak van veelvoorkomende criminaliteit/ HIC is de rol van team handhaven openbare ruimte met name preventief. Het team werkt mee aan preventieve acties gericht op bewustwording en voorkomen van bijvoorbeeld zakkenrollerij, kelderinbraak en fietsendiefstal.

Verbinding zorg en veiligheid

Bij het verbeteren van de verbinding tussen zorg en veiligheid hebben Wgm'ers een belangrijke rol in het signaleren van en het contact zijn met kwetsbare inwoners in hun wijk. Ze kennen dak- en thuislozen in hun wijk, praten met hen en stimuleren hen hulp aan te nemen. Denk aan het gebruik maken van opvanglocaties tijdens koude nachten. Als handhavend optreden nodig is om overlast te voorkomen dan doen zij dit ook. Wgm'ers en Boa's informeren (zorg-)partners en houden hen op de hoogte. Hiermee komen zij vroegtijdig in positie. Vroegtijdig signaleren, ondersteunen en aanpakken kan voorkomen dat kwetsbare inwoners slachtoffer worden van misbruik of (ondermijnende) criminaliteit. Daarnaast hebben Wgm'ers aandacht voor jeugd(groepen) in wijken. Ze gaan in gesprek met hen en maken hen bewust van het effect van hun gedrag op het leefklimaat in de wijk. Relevante informatie wordt gedeeld met politie en zorg-en maatschappelijke partners. Kortom, team handhaven vervult een belangrijke verbindende schakel tussen buurt, politie en zorg- en maatschappelijke instellingen.

Wat merken inwoners van onze inzet?

Inwoners weten dat ze met zorgen en signalen die zorg en veiligheid gerelateerd zijn ook terecht kunnen bij de Wgm'er van de buurt. Duidelijk is dat de Wgm'er niet verantwoordelijk is voor de eventuele aanpak, maar hij of zij kan wel een luisterend oor bieden, advies geven en signalen doorgeleiden naar de juiste partners en instanties. Ook zien inwoners dat handhavers samen met politie op gezette tijden gezamenlijk controles en acties uitvoeren.

Monitoring

1. We maken een overzicht van het aantal integraal uitgevoerde acties in relatie tot bovenstaande items anders dan op casusniveau.

5. Intensiveren controles op publieksactiviteiten in de openbare ruimte

Het vijfde speerpunt voor komende periode is het actiever controleren van vergunningsvoorschriften bij evenementen alsook de naleving van de regels rondom terrasvoering. Met name in de binnenstad leidt de druk van de vele verschillende activiteiten tot een toename van overlastbeleving bij omwonenden. Komend jaar verkennen we welke mogelijkheden er zijn om het precare evenwicht tussen een levendige en aantrekkelijke binnenstad en een leefbare woonomgeving vanuit team handhaven te dienen. In 2022 investeerden we in de overlastaanpak van het stadspark. Onder regie van een parkregisseur is een aanpak (naleefstrategie) opgesteld die inmiddels verankerd is als reguliere werkwijze. Ook voor het toezicht en de handhaving rondom de eerder genoemde tijdelijke publieksactiviteiten in de openbare ruimte is er behoefte aan een beproefde aanpak die leidt tot een effectief resultaat. Intensievere controle zal zeker bijdragen. Er is echter meer nodig. We onderzoeken komend jaar welke instrumenten het meest effectief zijn om naleving van voorschriften te stimuleren en overtreding van regels te voorkomen. Enerzijds omdat hiermee overlast wordt voorkomen en anderzijds omdat handhavend optreden tijdens drukbezochte evenementen lastig kan zijn in het licht van de openbare orde en veiligheid en economische belangen.

Wat merken inwoners van onze inzet?

Inwoners ervaren dat er meer en vaker (geluids)controles plaatsvinden na het melden van klachten. Evenementenorganisatoren en horecaondernemers krijgen vaker te maken met (preventieve) controles op de naleving van vergunningsvoorschriften.

Monitoring

1. We brengen het aantal geluidsklachten als gevolg van publieksactiviteiten in de openbare ruimte in beeld waarop geacteerd is door team handhaven openbare ruimte;
2. We maken een overzicht van het aantal uitgevoerde controles, opgesplitst in opleveringscontroles voorafgaand aan een evenement en controles tijdens evenementen. Hierbij geven we ook aan in hoeveel gevallen er sprake was van naleving van de voorschriften en in hoeveel situaties we waarschuwend of handhavend hebben opgetreden.

Een team in ontwikkeling

Team handhaven kan alleen een goed resultaat voor de stad realiseren als de randvoorwaarden waarbinnen het team werkt op orde zijn. Er is op diverse fronten een noodzaak om te professionaliseren, te verbeteren of verder te ontwikkelen. Het gaat daarbij om bemensing, de bedrijfsvoering, en ter ondersteuning daarvan ook de structuur, het meer informatiegericht werken en het aangaan van samenwerkingsafspraken met partners, waaronder het Basisteam Maastricht van de Politie. De gemeenteraad heeft hiervoor bij vaststelling van de begroting 2023 voor de komende periode extra middelen ter beschikking gesteld. Afgelopen jaar zijn de eerste stappen gezet. Zo is het team uitgebreid met extra handhavers, is per 1 april 2023 de nieuwe teammanager van het team handhaven openbare ruimte gestart, zijn administratieve taken belegd bij een ondersteunend bedrijfsbureau waardoor handhavers meer op straat aanwezig kunnen zijn en zijn de eerste stappen gezet binnen de gestelde ambities zoals beschreven in het jaarplan 2022-2023. Deze lijn wordt voortgezet in 2023-2024. Het tempo van de beoogde ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld uitbreiden van de handhavingscapaciteit, is mede afhankelijk van de snelheid van de gemeentebrede centralisatie/organisatieontwikkeling. Dit maakt dat het formaliseren van voorgenomen besluiten ten aanzien van de inrichting van het team enige vertraging oploopt. Dit laat echter onverlet dat de ingezette ontwikkelingen waar mogelijk worden voortgezet.

1. Versterken team

Op dit moment bestaat team handhaven openbare ruimte voornamelijk uit handhavers. Er is relatief weinig administratieve ondersteuning beschikbaar. Ook mist het team juridische en beleidsmatige expertise en capaciteit, net als coördinerende rollen om de vele verschillende taken te plannen en te verbinden met het werk van partners. Dit betekent dat sommige werkzaamheden onvoldoende uitgevoerd kunnen worden óf dat dit ten koste gaat van de aanwezigheid op straat van onze Boa's. Er is behoefte aan extra capaciteit en expertise ten behoeve van:

- ✓ voldoende inzet op diverse taken;
- ✓ meer informatie gestuurd werken;
- ✓ monitoren van resultaten;
- ✓ administratieve lastenverlichting van Boa's;
- ✓ het op orde brengen van de in te zetten instrumenten zoals bijvoorbeeld het intensiveren van bestuursrechtelijk optreden;
- ✓ het effectief vertalen van beleid naar uitvoering door bijvoorbeeld het ontwikkelen van naleefstrategieën;
- ✓ het slimmer en efficiënter plannen van de beschikbare middelen en capaciteit.

In de nieuwe organisatiestructuur zijn de missende functies opgenomen. De extra gereserveerde middelen voor handhaven in de begroting maken uitbreiding reëel. Effectuering hoort echter in de pas te lopen met de gemeentebrede reorganisatie. Dit betekent dat openstellen van nieuwe functies, buiten de operationele coördinatiefuncties, nog niet mogelijk is. Daarom creëren we

tijdelijke oplossingen. Denk aan verschuiving van taken om de administratieve last bij Boa's en Wgm'ers te verlagen. Een voorbeeld hiervan is dat administratieve medewerkers het in rekening brengen van opruimkosten, in het kader van de afvalhandhaving overnemen van handhavers.

Ten behoeve van de verbetering van het functioneren van het team wordt bij de uitbreiding rekening gehouden met de samenstelling (waaronder leeftijdsopbouw). Zo zijn we per april in samenwerking met het Vistacollege gestart met het opleiden volgens de BBL constructie. Dit biedt meer mogelijkheden om gedifferentieerde instroom te laten plaats vinden.

2. Informatie- en datagestuurd werken

Er is afgelopen jaar een dashboard ontwikkeld waarin de meldingen voor Wgm'ers toegankelijk en inzichtelijk raadpleegbaar zijn. Het dashboard biedt een beeld van wat er in de wijk speelt. Het dashboard is gebaseerd op de huidige informatie voornamelijk afkomstig uit Melddesk. Komend jaar wordt onderzocht hoe de informatie verrijkt kan worden en kan gaan dienen als waardevolle input voor onder andere de wijkgerichte aanpak en beleidsontwikkelingen.

3. Vergroten flexibiliteit

De stad vraagt van team handhaven openbare ruimte een grotere flexibiliteit. Met name als het gaat om de uren waarop we in de stad aanwezig zijn. Afgelopen jaar is het team handhaven openbare ruimte in aanloop naar herijking van een dienstrooster gestart met het uitbreiden van de diensturen op donderdag- vrijdag- en zaterdagavond naar 2.00 uur 's nachts. Dit wordt dit jaar voortgezet en verankerd in een nieuw vast te stellen dienstrooster. De inzet van team handhaven openbare ruimte richt zich op aantasting van leefbaarheid. Aantasting van de openbare orde blijft de verantwoordelijkheid van de politie. In de praktijk loopt dit vaak in elkaar over. Daarom is nauwe samenwerking met de politie een must.

4. Fit for the job

In 2023 wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van handhaving door het aanbieden en stimuleren van loopbaanontwikkeling van de handhavers. Een modulair onderwijsprogramma maakt het mogelijk verdiepingsopleidingen te volgen die passen bij de functie en gewenste ontwikkeling van handhavers. Hiermee worden handhavers voorzien van een uitgebreidere gereedschapskist als het gaat om zowel gespreksvoering als ook handhaafmogelijkheden. Dit sluit onder andere aan bij de behoefte om naast strafrechtelijk optreden ook in staat te zijn bestuursrechtelijk op te treden.

Capaciteitsverdeling Team Handhaven Openbare Ruimte

Het team Handhaven Openbare Ruimte werkt integraal. Dat betekent dat uiteenlopende overlastitems tijdens een surveillance aandacht krijgen. Dit verwachten inwoners ook. Openstaande meldingen in die wijk worden in één surveillance meegenomen. Constateert de handhaver tijdens deze surveillance overtredingen, zoals een verkeerd geparkeerde auto of iemand die afval naast de container zet, dan wordt hier gepast op gereageerd. Dat kan zijn door middel van een gesprek, waarschuwing of boete. Daarnaast wordt er tijdens dezelfde surveillance tijd gemaakt voor gesprekken met inwoners en ondernemers. Belangrijk om te realiseren is bovendien dat de speerpunten onderwerpen zijn uit ons basispakket die extra aandacht verdienen. Dit maakt het specifiek plannen van uren in relatie tot specifieke taken lastig. Net als het 100% uitsplitsen van beschikbare capaciteit voor basistaken en speerpunten. Desalniettemin maken we op basis van de beschikbare bezetting een globale capaciteitsverdeling, mede gekoppeld aan de afspraken uit de programmabegroting. Deze capaciteitsverdeling geldt als uitgangspunt voor de planning van onze werkzaamheden. Uiteraard wordt deze ook aangepast aan de actualiteit.

Hoofdthema's	Fte's op jaarbasis	Programmabegroting
Basistakenpakket <ul style="list-style-type: none">- Vergroten zichtbaarheid en samenwerking in de wijk- Bijdragen aan de uitvoering van het MJP-veiligheid- Intensiveren controles op publieksactiviteiten in de openbare ruimte	38 Fte	Programma's 0, 1, 2, 3, 7
Aanpak fietsparkeeroverlast	7 Fte	Programma's 1 en 2
Verminderen afvaloverlast	8 Fte	Programma 7

Disclaimer: Van deze formatie kan op dit moment 11 fte niet structureel worden ingevuld (dit zijn nieuwe functies die vooralsnog niet kunnen worden ingevuld vanwege gemeentebrede organisatie-ontwikkeling; de formalisering wacht op afronding van de huidige reorganisatie waarna het formeel traject voor team handhaven openbare ruimte/VenL kan worden gestart). Middels tijdelijke inhuur wordt zoveel als mogelijk de benodigde totale capaciteit op peil gebracht. Het feit dat het (vooralsnog) om niet structurele-functies gaat in combinatie met de lastige arbeidsmarkt maakt het vinden van gepaste kandidaten lastig.

